

Briselē, 2023. gada 19. septembrī
(OR. en)

12991/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0331 (NLE)

ASILE 85
JAI 1172
MIGR 281
FRONT 278
COEST 512
SOC 617

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 19. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 546 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS, ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 546 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 546 *final*

Briselē, 19.9.2023.
COM(2023) 546 final

2023/0331 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Pirmajās nedēļās pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Savienībā katru dienu tika reģistrēti aptuveni 200 000 ieceļotāji. Ņemot vērā masveida pieplūduma apmēru un intensitāti, Komisija ierosināja Padomei iedarbināt Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvu 2001/55/EK ("Pagaidu aizsardzības direktīva"), uzskatot, ka tas ir vispiemērotākais ES instruments, ar ko reaģēt uz šo situāciju, jo tas attiecīgajām personām nodrošina pienācīgu aizsardzības līmeni, vienlaikus nodrošinot, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas nepārslogo ievērojamais to personu skaits, kuras bēg no kara Ukrainā.

Padome 2022. gada 4. martā pieņēma Īstenošanas lēmumu 2022/382¹ un aktivizēja Pagaidu aizsardzības direktīvu konkrētām personu kategorijām², kas pārvietotas 2022. gada 24. februārī vai vēlāk Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma rezultātā, kurš sākās minētajā datumā. Saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. punktu pagaidu aizsardzības sākotnējais ilgums ir viens gads, ko var automātiski pagarināt par sešiem mēnešiem, ne ilgāk par vienu gadu. Pagaidu aizsardzība tika automātiski pagarināta par vienu gadu, un pašlaik tā ir spēkā līdz 2024. gada 3. martam.

Šā priekšlikuma mērķis ir vēl par vienu gadu pagarināt pagaidu aizsardzību, kas ieviesta ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2022/382. Tas turpinās pagaidu aizsardzību attiecībā uz Padomes Īstenošanas lēmumā 2022/382 noteiktajām personu kategorijām laikposmā no 2024. gada 4. marta līdz 2025. gada 3. martam³.

Pagaidu aizsardzības direktīvas mērķis ir ieviest obligātos standartus pagaidu aizsardzības sniegšanai to pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā no trešām valstīm, kas nespēj atgriezties savās izcelsmes valstīs, un līdzsvarot dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas. Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšana ir ļāvusi pārvietotajām personām, kas bēg no Krievijas iebrukuma Ukrainā, visā Savienībā izmantot saskaņotu tiesību kopumu, tostarp uzturēšanās tiesības, iespēju iesaistīties algotā darbā vai pašnodarbinātības aktivitātēs, piekļuvi piemērotam mājoklim, piekļuvi izglītībai personām, kas jaunākas par 18 gadiem, nepieciešamo sociālo palīdzību, medicīnisko vai citu palīdzību un iztikas līdzekļus un likumīgu aizbildnību nepavadītiem nepilngadīgajiem.

Tā kalpo arī svarīgajam mērķim mazināt risku, ka patvēruma sistēmas nespētu tikt galā ar pieplūdumu bez negatīvas ietekmes uz to efektīvu darbību. Tūlītēja piekļuve tiesībām, kas piešķirtas saskaņā ar pagaidu aizsardzību, ļāva dalībvalstīm līdz minimumam samazināt formalitātes, un tas ļāva tām ātrāk reaģēt uz situācijas steidzamību. Solidaritāte ir bijusi noteicošā iezīme ES reakcijā uz Krievijas agresiju pret Ukrainu un Savienības vienotības

¹ [Padomes Īstenošanas lēmums \(ES\) 2022/382 \(2022. gada 4. marts\), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu](#)

² Padomes Īstenošanas lēmuma 2022/382 2. pantā ir noteikts, ka pagaidu aizsardzība attiecas uz a) Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri pirms 2022. gada 24. februāra uzturējās Ukrainā; b) bezvalstniekiem un trešo valstu, izņemot Ukrainu, valstspiederīgajiem, kuri Ukrainā pirms 2022. gada 24. februāra ir saņēmuši starptautisko aizsardzību vai līdzvērtīgu valsts aizsardzību; un c) šā punkta a) un b) apakšpunktā minēto personu ģimenes locekļiem. Dalībvalstis piemēro vai nu šo lēmumu, vai pienācīgu aizsardzību saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem attiecībā uz bezvalstniekiem un trešo valstu, izņemot Ukrainu, valstspiederīgajiem, kuri var pierādīt, ka pirms 2022. gada 24. februāra tie likumīgi uzturējās Ukrainā, pamatojoties uz derīgu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, kas izsniegta saskaņā ar Ukrainas tiesību aktiem, un kuri nevar drošos un ilgtspējīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā.

³ OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.

apliecinājums. Konkrētāk, dalībvalstis paziņoja, ka ir gatavas atteikties no Pagaidu aizsardzības direktīvas 11. panta piemērošanas, tādējādi atvieglojot iespēju personām, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība vienā dalībvalstī, pārcelties uz citām dalībvalstīm, lai saņemtu pagaidu aizsardzību tur.

Tulīt pēc Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšanas bija svarīgi izveidot *ad hoc* platformu, kas ļautu dalībvalstīm apmainīties ar informāciju par personām, kuras reģistrētas kā pagaidu aizsardzības saņēmēji saskaņā ar direktīvas 10. un 27. pantu. Komisija tikai sešu nedēļu laikā izstrādāja Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platformu, un tā darbojas kopš 2022. gada 31. maija. Platformas mērķis ir ļaut pusēm apmainīties ar informāciju, lai nodrošinātu, ka personas, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir piešķirta pagaidu aizsardzība vai pienācīga aizsardzība, var efektīvi izmantot savas tiesības visās dalībvalstīs, vienlaikus ierobežojot iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu, jo īpaši ļaujot dalībvalstīm atklāt dubultu reģistrāciju. Platforma turpinās darboties tik ilgi, kamēr būs spēkā pagaidu aizsardzība, un saskaņā ar šo priekšlikumu par pagaidu aizsardzības pagarināšanu nav vajadzīgi nekādi grozījumi tās darbībā.

Kopš Krievijas agresijas kara sākuma pretstatā 4,1 miljonam pārvietoto personu, kas bēg no Ukrainas un kas reģistrējušās pagaidu aizsardzībai, Ukrainas valstspiederīgie ir iesnieguši tikai aptuveni 39 560 starptautiskās aizsardzības pieteikumu ES dalībvalstīs, Norvēģijā un Šveicē, no kuriem lielākā daļa iesniegti pirmajās nedēļās pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā, kaut gan sākotnējās aplēses liecināja, ka to varētu darīt no 1,2 līdz 3,2 miljoniem cilvēku. Ierobežotais starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits liecina, ka pagaidu aizsardzība ir sasniegusi savu mērķi, tostarp novērst dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslogošanu.

Saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktu Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pagarināt pagaidu aizsardzību uz laiku līdz vienam gadam, ja cēloņi pagaidu aizsardzībai turpina pastāvēt. Paziņojumā par vienu gadu ilgušu pagaidu aizsardzību Komisija paziņoja, ka ir gatava vajadzības gadījumā iesniegt priekšlikumu par pagarināšanu⁴.

Pašlaik aptuveni 4,1 miljonam no Ukrainas pārvietoto personu, tostarp gandrīz piektdaļai Ukrainas bērnu, ir piešķirta pagaidu aizsardzība ES, un Vācija, Polija un Čehija ir valstis, kurās ir vislielākais pārvietoto personu skaits (aptuveni 1 miljons gan Vācijā, gan Polijā, vairāk nekā pusmiljons Čehijā). Kopš Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšanas dalībvalstis, jo īpaši tās, kuras visvairāk skārusi personu masveida pārvietošana, ir turpinājušas izrādīt augstu solidaritātes līmeni, ne tikai uzņemot cilvēkus, bet arī veicot konkrētus centienus atvieglot viņu iekļaušanu uzņēmējvalsts sabiedrībā un atbalstīt viņus virzībā uz patstāvību. Šīs personas nevar atgriezties Ukrainā, jo situācija valstī vēl nav tāda, lai tās var atgriezties drošos un ilgtspējīgos apstākļos.

Saskaņā ar Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) aplēsēm līdz 2023. gada 25. maijam Ukrainas teritorijā ir pārvietots 5,1 miljons cilvēku⁵. Vairāk nekā puse no visām iekšzemē pārvietotajām personām ziņoja, ka tās ir pārvietotas vienu gadu vai ilgāk. Arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos aplēses apstiprina, ka 2023. gada jūnijā Ukrainā ir šāds pārvietoto personu skaits un ka vairāk nekā 17 miljoniem cilvēku valstī ir vajadzīga steidzama humānā palīdzība⁶. 2023. gada jūnijā, ņemot vērā tā brīža situāciju valstī, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos atkārtoti pauda

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Pagaidu aizsardzība personām, kuras bēg no Krievijas agresijas kara: situācija pēc gada", COM(2023) 140 final, 8.3.2023.

⁵ [Ukraine Internal Displacement Report, general population survey, June 2023](#)

⁶ [Ukraine emergency | UNHCR](#)

2022. gada martā pausto nostāju⁷ par atgriešanu Ukrainā, kurā valstis tika aicinātas piespiedu kārtā neatgriezt Ukrainas valstspiederīgos un bijušos pastāvīgos iedzīvotājus, tostarp tos, kuru patvēruma pieteikumi ir noraidīti.

Turklāt iknedēļas reģistrāciju skaits saskaņā ar Padomes Direktīvas 2011/55/EK 10. pantu attiecībā uz personām, kurām ir pagaidu aizsardzība, pēc Krievijas agresijas kara pirmajiem mēnešiem samazinājās no 60 000 reģistrācijām nedēļā 2022. gada jūnijā līdz vidēji 20 000 jaunām reģistrācijām nedēļā 2023. gada martā, un tas turpināja pastāvīgi samazināties. Tāpēc kopējais to personu skaits, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, ir saglabājies stabils, proti, aptuveni 4,1 miljons, un daži cilvēki ziņo par pastāvīgu atgriešanos Ukrainā. Norises liecina, ka Krievijas agresijas kara dēļ situācija joprojām ir nestabila visā Ukrainas teritorijā. Daudzos reģionos turpinās smagas cīņas un uzbrukumi civiliedzīvotājiem un infrastruktūrai, un joprojām pastāv eskalācijas risks. Tas apvienojumā ar sarežģīto humanitāro situāciju Ukrainā varētu izraisīt arī pēkšņu un turpmāku ieceļotāju skaita pieaugumu Savienībā, kas varētu sasniegt masveida pieplūduma līmeni.

Pašreizējā nenoteiktā un nestabilā situācija Ukrainā liecina, ka nav paredzams risinājums tiem pagaidu aizsardzības saņēmējiem, kuri pašlaik atrodas ES dalībvalstīs. Šīs personas joprojām ir jāaizsargā Savienībā. Tāpat saglabājas draudi valstu patvēruma sistēmu efektīvai darbībai, ja pagaidu aizsardzība drīz tiktu izbeigta un visas attiecīgās personas nekavējoties lūgtu starptautisko aizsardzību.

Nemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija uzskata, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv un ka tādēļ pagaidu aizsardzība būtu jāpagarina kā nepieciešama un piemērota reakcija uz pašreizējo situāciju. Pagarinājums būtu jāpieņem pēc iespējas drīzāk un uz vēl vienu gadu, t. i., uz laikposmu no 2024. gada 4. marta līdz 2025. gada 3. martam, saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktu. Tā mērķis ir nodrošināt, ka personām, kas pārvietotas no Ukrainas un uzņemtas ES dalībvalstīs, pašreizējos apstākļos tiek nodrošināta pēc iespējas lielāka stabilitāte un nākotnes perspektīvas. Turklāt dalībvalstīm būtu jādod iespēja laikus veikt nepieciešamos administratīvos un juridiskos pasākumus (piemēram, uzturēšanās atļauju atjaunošanu), lai sagatavotos pagaidu aizsardzības pagarināšanai. Skaidrība un noteiktība ir vajadzīga arī dalībvalstu iestādēm, lai tās varētu efektīvi plānot un nodrošināt pagaidu aizsardzību.

• **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā saskan ar ES *acquis* patvēruma jomā, jo Pagaidu aizsardzības direktīva ir kopējās Eiropas patvēruma sistēmas neatņemama daļa un bija paredzēta ārkārtas situācijai, ko raksturo pārvietoto personu masveida pieplūdums, kāds tas ir patlaban Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā dēļ. Tas arī pilnībā saskan ar Eiropas Savienības mērķi izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Savienībā.

Priekšlikuma elementi atbilst arī 2020. gada septembra Migrācijas un patvēruma paktam un pievienotajiem tiesību aktu priekšlikumiem. Pagaidu aizsardzības direktīva ir izrādījusies būtisks instruments tūlītējas aizsardzības nodrošināšanai ES, un pašlaik tā joprojām ir vispiemērotākais instruments, ko piemērot pārvietošanai, kuru izraisījis Krievijas agresijas karš pret Ukrainu. No vienas puses, tā ļauj dalībvalstu patvēruma sistēmas nepārslogot ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem un, no otras puses, tā paredz saskaņotu tiesību kopumu visā Savienībā pārvietotajām personām, nodrošinot pienācīgu aizsardzību. Turklāt pašreizējais likumīgās migrācijas *acquis* no tā darbības jomas izslēdz pagaidu aizsardzības

⁷

[UNHCR position on voluntary return to Ukraine. June 2023](#)

saņēņēmējus. Paziņojumā par pagaidu aizsardzības gadu⁸ Komisija puda uzskatu, ka Pagaidu aizsardzības direktīvai arī turpmāk vajadzētu būt daļai no instrumentu kopuma, kas pieejams Eiropas Savienībai.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst vajadzībai ļaut dalībvalstīm pienācīgi apstrādāt iespējamās starptautiskās aizsardzības pieteikumus, nepārslogojot savas patvēruma sistēmas, un turpināt nodrošināt nepieciešamos pasākumus no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā, lai izvairītos no dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslogošanas. Tas atbilst arī Savienības ārējām darbībām. Šis priekšlikums atbilst arī ES ierobežojošajiem pasākumiem un citām darbībām. Šis priekšlikums ir daļa no visaptveroša ES darbību kopuma, ar kurām tā reaģē uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma juridiskais pamats ir 4. panta 2. punkts Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvā 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, ņemot vērā, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv. Tas ļauj veikt pasākumus, kas veicina līdzsvaru dalībvalstu centienos uzņemt šādas personas un uzņemties ar to saistītās sekas.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

LESD V sadaļā “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa” Eiropas Savienībai tiek piešķirtas dažas pilnvaras šajos jautājumos. Šīs pilnvaras ir jāīsteno saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu, proti, Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis vienas pašas un tāpēc ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Eiropas Savienības līmenī.

Situācija Ukrainā, ko izraisījis Krievijas agresijas karš, ietekmē visu ES. Eiropas Savienība ir reaģējusi uz šo situāciju ar vēl nepieredzētu un vienotu reakciju. Tas liecina, ka joprojām ir vajadzīgi ES risinājumi un ES atbalsts, kā arī cieša koordinācija ES līmenī, jo visām dalībvalstīm ir pastāvīgi kopīgi efektīvi jāreaģē uz situāciju un jānodrošina, ka visā Savienībā tiek piemēroti vienādi standarti un saskaņots tiesību kopums attiecībā uz 4,1 miljonu cilvēku, kuri pašlaik uzturas Savienībā, kā arī jauna (masveida) pārvietoto personu pieplūduma gadījumam joprojām nestabilās situācijas dēļ. Ir skaidrs, ka dalībvalstu individuāla rīcība nevar nodrošināt pienācīgu risinājumu, jo visai ES kopīgai problēmai ir nepieciešama kopīga ES līmeņa pieeja.

Šādu kopīgu pieeju nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet, kā norādījušas arī pašas dalībvalstis, šā ierosinātā Padomes īstenošanas lēmuma mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt un koordinēt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jārīkojas un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā noteikto subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā noteikto proporcionalitātes principu ierosinātajā Padomes īstenošanas lēmumā ir paredzēts pagaidu aizsardzības

⁸ [KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI Pagaidu aizsardzība personām, kuras bēg no Krievijas agresijas kara: situācija pēc gada](#)

pagarinājums uz ierobežotu laikposmu, t. i., par vienu gadu konkrētai personu grupai, uz kuru tas jau attiecas.

Ierosinātais pasākums nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, ņemot vērā situācijas apmēru un nopietnību Ukrainā, kā rezultātā aptuveni 4,1 miljons pārvietoto personu, kuras pašlaik atrodas ES dalībvalstīs, nespēj atgriezties Ukrainā drošos un ilgtspējīgos apstākļos. Turklāt šis pagarinājums ir arī samērīgs risinājums, ņemot vērā pašreizējo situāciju, jo pagaidu aizsardzība ir nodrošinājusi, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas nav pārslogojis ievērojams skaits personu, kas bēg uz ES dalībvalstīm.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Pagaidu aizsardzības direktīvas 4. panta 2. punktā ir noteikts, ka ar Padomes īstenošanas lēmumu pagaidu aizsardzību pagarina līdz vienam gadam, ja cēloņi pagaidu aizsardzībai turpina pastāvēt.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana**

Tūlīt pēc Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšanas Komisija izveidoja ES migrācijas sagatavotības un krīzes plāna tīklu, kurā galvenā uzmanība pievērsta Ukrainai un kurš nodrošina kopīgu situācijas apzināšanos par Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā ietekmi uz migrāciju un ES un dalībvalstu sagatavotību. Turklāt Ukrainas Solidaritātes platforma nodrošina koordinētu reakciju uz krīzi un cita starpā sniedz satvaru regulārai informācijas apmaiņai un vispārējās sagatavotības palielināšanai ES līmenī. Abos forumos ir apkopota informācija un dati par pašreizējo situāciju un cilvēku pārvietošanos. Turklāt Pagaidu aizsardzības reģistrācijas platforma ir ļāvusi iesaistītajām dalībvalstīm apmainīties ar informāciju par pagaidu aizsardzības un pienācīgas aizsardzības saņēmējiem, kas pieejama saskaņā ar valsts tiesību aktiem, vienlaikus atklājot dubultu reģistrāciju vienā un tajā pašā dalībvalstī un visās ES dalībvalstīs.

Turklāt Eiropas Komisija, citas iestādes, piemēram, Pasaules Banka un Apvienoto Nāciju Organizācija, kā arī Ukrainas valdība regulāri izvērtē situāciju Ukrainā. Pasaules Banka publicē ziņojumus par ātro Ukrainas kaitējuma un vajadzību novērtējumu⁹.

Kopš kara sākuma *IOM* ir strādājusi pie tā, lai nodrošinātu labāku izpratni par pārvietoto personu situāciju un sekotu līdzi iekšējai pārvietošanai Ukrainā un mobilitātes plūsmām, papildus apsekojot to cilvēku nodomus, kuri bēg no kara, un to cilvēku nodomus, kuri šķērso robežu atpakaļ uz Ukrainu. *UNHCR* regulāri publicē informāciju par (arī iekšzemē) no Ukrainas pārvietoto personu nodomiem un perspektīvām. Iepriekš minēto starptautisko organizāciju apsekojumi un dokumenti liecina, ka pašreizējā situācija joprojām ir nestabila un neskaidra un neļauj atgriezties drošos un ilgtspējīgos apstākļos. Pagaidu aizsardzības direktīvas aktivizēšanas laikā (2022. gada martā) sniegtās aplēses par personām, kas meklē aizsardzību, liecināja, ka pusi no pārvietotajām personām, visticamāk, uzņems nozīmīgie diasporas tīkli visā ES, galvenokārt “tradicionālajās” galamērķa valstīs (Polijā, Čehijā, Vācijā, Itālijā un Spānijā), bet ne tikai tajās. Līdz šim reģistrētie pagaidu aizsardzības pieteikumi apstiprina šīs aplēses. 2022. gada beigās teju pusi no pašreizējiem pagaidu aizsardzības saņēmējiem (3,8 miljonus) bija uzņēmusi Vācija un Polija, kam sekoja Čehija, Itālija un

⁹ [Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment, February 2022 - February 2023](#)

Spānija. *UNHCR* lēš, ka 2023. gada jūnijā visā pasaulē ir reģistrēti 6,3 miljoni personu, kas bēg no Ukrainas¹⁰.

- **Apspriedes ar ieinteresētajām personām un ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Lai apkopotu uz pierādījumiem balstītu informāciju, Komisija ar Migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības tīkla un Solidaritātes platformas starpniecību regulāri apspriedās ar dalībvalstu iestādēm, Eiropas Ārējās darbības dienestu un attiecīgajām ES aģentūrām, Ukrainas iestādēm un starptautiskajām organizācijām, kā arī sazinājās ar nevalstiskajām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

Komisija Solidaritātes platformā rīkoja īpašas diskusijas par pagaidu aizsardzības pagarināšanu. Šajā forumā un integrētajos krīzes situāciju politiskās reaģēšanas pasākumos (*IPCR*) dalībvalstis vienprātīgi puda nepieciešamību pagarināt pagaidu aizsardzību vēl par gadu, lai saglabātu vienotu Eiropas reakciju, nodrošinātu skaidrību saņēmējiem un ļautu dalībvalstīm veikt nepieciešamos administratīvos un juridiskos pasākumus valsts līmenī (piemēram, atjaunot uzturēšanās atļaujas). Vienlaikus notika regulāra saziņa ar Ukrainas iestādēm, lai apkopotu informāciju par situāciju uz vietas. Imigrācijas, robežu un patvēruma stratēģiskajā komitejā (*SCIFA*) 2023. gada jūlijā notika apspriešanās ar dalībvalstīm, un tās uzsvēra, ka pagaidu aizsardzība ir jāpagarina. Turklāt saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvas 3. pantu Komisija īpaši apspriedās ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos, kurš novērtēja situāciju un sniedza attiecīgu ieguldījumu, kā arī veica apsekojumus par pārvietoto personu nodomiem. *UNHCR* nesen publicēja nostājas dokumentu, kurā uzsvērts, ka nebūtu jāveic nebrīvpātīga atgriešana Ukrainā. 2023. gada maijā 59 pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kuras vadīja Eiropas Padome bēgļu un izsūtīto personu jautājumos (*ECRE*), publicēja kopīgu paziņojumu, kurā aicināja Eiropas Komisiju steidzamības kārtā sagatavot priekšlikumu Padomes Īstenošanas lēmumam par pagaidu aizsardzības pagarināšanu līdz 2025. gada martam.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī saistības, kas paredzētas starptautiskajās tiesībās, tostarp 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu, kura grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma finansējuma vajadzības, kas saistītas ar Pagaidu aizsardzības direktīvas piemērošanu, ir iekļautas spēkā esošo 2014.–2020. gada un 2021.–2027. gada ES finansēšanas instrumentu budžetā, jo īpaši kohēzijas politikā.

Kopš 2022. gada marta kohēzijas politikas noteikumi tika vairākkārt pārskatīti, izmantojot paketi “Kohēzijas rīcība bēgļu atbalstam Eiropā” (*CARE*), lai dalībvalstis varētu pārdalīt līdz 17 miljardiem EUR neizlietoto līdzekļu no 2014.–2020. gada finansējuma un nodrošināt papildu likviditāti arī no jaunā 2021.–2027. gada finansējuma. *CARE* pakete palielināja spēkā esošo noteikumu elastību; tā nodrošināja papildu likviditāti 13,6 miljardu EUR apmērā, lai finansētu steidzamas vajadzības un vienkāršotu ziņošanu vadošajām iestādēm. Iekšlietu fondu ietvaros 2022. gada martā trīs fondu (t. i., *AMIF*, “IDF robežas un vīzas” un “IDF – policija”) īstenošanas periods tika pagarināts par vienu gadu. Tas ļāva dalībvalstīm piekļūt pieejamajiem neizlietotajiem līdzekļiem un ātri novirzīt tos saskaņā ar esošajām programmām steidzamām

¹⁰ [Ukraine emergency | UNHCR](#)

migrācijas un robežu pārvaldības vajadzībām, kas saistītas ar lielo skaitu cilvēku, kuri bēg no kara. Turklāt budžeta lēmēj institūcija vienojās par mērķtiecīgu palielinājumu 152 miljonu EUR apmērā, un tas tika izmantots kā daļa no ārkārtas palīdzības paketes 400 miljonu EUR apmērā, lai atbalstītu visvairāk skartās dalībvalstis attiecībā uz pirmajām uzņemšanas vajadzībām, kas saistītas ar pārvietoto personu lielo pieplūdumu no Ukrainas. Visbeidzot, Komisija 2023. gada 20. jūnija daudzgadu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatīšanā ierosināja palielināt resursus 4. izdevumu kategorijai par 2 miljardiem EUR 2025.–2027. gadam. Šie papildu resursi ir vajadzīgi, lai atbalstītu dalībvalstis Migrācijas un patvēruma pakta īstenošanā, turpinātu sniegt strukturālu atbalstu dalībvalstīm ar ārējo robežu, kuras saskaras ar ārkārtēju spiedienu, un saglabātu efektīvu un ātru reakciju krīzes un ārkārtas situācijās. Tos varētu izmantot arī daudzajām prioritātēm patvēruma, migrācijas un robežu pārvaldības jomā, tostarp attiecībā uz pagaidu aizsardzības saņēmēju uzņemšanu.

5. CITI ELEMENTI

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. pantā ir noteikts pagaidu aizsardzības pagarinājums par vienu gadu (no 2024. gada 4. marta līdz 2025. gada 3. martam) pārvietotajām personām, kas minētas Padomes Īstenošanas lēmuma 2022/382 2. pantā.

2. pantā ir noteikts datums, no kura būtu jāpiemēro Padomes Īstenošanas lēmums, t. i., 2024. gada 4. marts.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas¹¹, un jo īpaši tās 4. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Direktīva 2001/55/EK ievieš obligātos standartus pagaidu aizsardzības sniegšanai to pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā no trešām valstīm, kas nespēj atgriezties savās izcelsmes valstīs, un līdzsvaro dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas.
- (2) 2022. gada 4. martā Padome pieņēma Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382¹², ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu.
- (3) Saskaņā ar Direktīvas 2001/55/EK 4. panta 1. punktu pagaidu aizsardzība sākotnēji tika piemērota uz vienu gadu, proti, līdz 2023. gada 3. martam, un pēc tam to automātiski pagarināja par vēl vienu gadu līdz 2024. gada 3. martam.
- (4) Saistībā ar tās aktivizēšanu dalībvalstis vienojās nepiemērot Direktīvas 2001/55/EK 11. pantu attiecībā uz personām, kurām attiecīgajā dalībvalstī ir pagaidu aizsardzība saskaņā ar Padomes īstenošanas lēmumu un kuras bez atļaujas pārceļas uz citu dalībvalsti, ja vien dalībvalstis divpusēji nevienojas citādi.
- (5) Pašlaik Savienībā ir aptuveni 4,1 miljons pārvietoto personu, kam piešķirta pagaidu aizsardzība. Situācija Ukrainā neļauj tām atgriezties Ukrainā drošos un ilgtspējīgos apstākļos. Starptautiskā Migrācijas organizācija lēš, ka līdz 2023. gada 25. maijam Ukrainā ir pārvietots 5,1 miljons cilvēku. Vairāk nekā puse no visām iekšzemē pārvietotajām personām ziņoja, ka tās ir pārvietotas vienu gadu vai ilgāk. Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs lēš, ka Ukrainā ir pārvietoti vairāk nekā 5 miljoni cilvēku un ka vairāk nekā 17 miljoniem cilvēku ir vajadzīga steidzama humānā palīdzība. Ņemot vērā pašreizējo situāciju Ukrainā, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos 2023. gada jūnijā atkārtoja savu

¹¹ OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.

¹² [Padomes Īstenošanas lēmums \(ES\) 2022/382 \(2022. gada 4. marts\), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu \(OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.\).](#)

iepriekšējo nostāju par atgriešanu Ukrainā, kurā valstis tika aicinātas piespiedu kārtā neatgriezt Ukrainas valstspiederīgos un bijušos pastāvīgos iedzīvotājus, tostarp tos, kuru patvēruma pieteikumi ir noraidīti.

- (6) Kopējais to personu skaits, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, ir saglabājies stabils, proti, aptuveni 4,1 miljons, un tikai dažas personas ziņo par pastāvīgu atgriešanos Ukrainā. Turklāt Krievijas naidīgo darbību izraisītās nestabilās un nenoteiktās situācijas Ukrainā dēļ joprojām pastāv turpmāka no Ukrainas bēgšu cilvēku masveida pieplūduma un pārvietošanas risks. Daudzos reģionos turpinās smagas cīņas. Joprojām pastāv eskalācijas risks. Tas apvienojumā ar sarežģīto humanitāro situāciju Ukrainā turklāt varētu izraisīt pēkšņu un turpmāku ieceļotāju skaita pieaugumu Savienībā, kas varētu sasniegt masveida pieplūduma līmeni. Vienlaikus joprojām pastāv draudi valstu patvēruma sistēmu efektīvai darbībai, ja tiktu izbeigta pagaidu aizsardzība un visas attiecīgās personas nekavējoties iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumus.
- (7) Tā kā lielais pārvietoto personu skaits Savienībā, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, visticamāk, nesamazināsies tik ilgi, kamēr turpināsies karš pret Ukrainu, pagaidu aizsardzības pagarināšana ir nepieciešama, lai risinātu to personu situāciju, kuras pašlaik saņem pagaidu aizsardzību Savienībā vai kurām šāda aizsardzība būs vajadzīga no 2024. gada 4. marta, jo tā nodrošina tūlītēju aizsardzību un piekļuvi saskaņotam tiesību kopumam, vienlaikus līdz minimumam samazinot formalitātes masveida pieplūduma situācijā Savienībā. Pagaidu aizsardzības pagarināšana arī palīdzēs nodrošināt, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas netiek pārslogotas, ievērojami palielinoties to starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaitam, kurus līdz 2024. gada 3. martam varētu iesniegt personas, kas saņem pagaidu aizsardzību, ja pagaidu aizsardzība šajā datumā tiktu pārtraukta, vai personas, kas bēg no kara Ukrainā un ierodas Savienībā pēc minētā datuma un pirms 2025. gada 4. marta.
- (8) Tāpēc, ņemot vērā to, ka cēloņi pagaidu aizsardzībai joprojām pastāv, pagaidu aizsardzība Īstenošanas lēmumā (ES) 2022/382 minētajām pārvietoto personu kategorijām būtu jāpagarina līdz 2025. gada 3. martam.
- (9) Šajā lēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- (10) Saskaņā ar 4. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija ar 2003. gada 11. aprīļa vēstuli ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties Direktīvas 2001/55/EK pieņemšanā un piemērošanā. Tādēļ šis lēmums Īrijai ir saistošs.
- (11) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis Īstenošanas lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2022/382 2. pantā minēto pagaidu aizsardzību, kas piešķirta no Ukrainas pārvietotajām personām, no 2024. gada 4. marta pagarina par vienu kalendāro gadu.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2024. gada 4. marta.

Briselē,

*Padomes vārdā
priekšsēdētājs*